



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 531/2022-12

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Straku a sudcov Roberta Šorla (sudca spravodajca) a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], zastúpeného Steiner & Associates s. r. o., Plávková 2, Košice, proti príkazu vyšetrovateľa Krajského riaditeľstva Policajného zboru v Košiciach na prehliadku iných priestorov KRPZ-KE-OKP-1096-001-V/2022 z 27. júna 2022 a postupu vyšetrovateľa pri tejto prehliadke takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 22. augusta 2022 domáha vyslovenia porušenia svojich základných práv na inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), na nedotknuteľnosť súkromia podľa čl. 16 ods. 1 ústavy, na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života podľa čl. 19 ods. 2 ústavy, vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a na nedotknuteľnosť obydlia podľa čl. 21 ods. 1 ústavy a práv podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a podľa čl. 8 dohovoru príkazom vyšetrovateľa na prehliadku priestorov sídla jeho notárskeho úradu, ktorý žiada zrušiť, a postupom vyšetrovateľa pri výkone prehliadky s tým, že mu bude priznané finančné zadosťučinenie.

II.

2. Ústavnou sťažnosťou namietaným príkazom z 27. júna 2022 v trestnom konaní začatom uznesením z 15. júna 2022 pre obzvlášť závažný zločin sprenevery vyšetrovateľ podľa § 101 ods. 1 Trestného poriadku so súhlasom prokurátorky okresnej prokuratúry z toho istého dňa nariadil prehliadku priestorov sídla notárskeho úradu sťažovateľa s tým, že sa tam nachádzajú listiny o prijatí peňazí do notárskej úschovy, ktoré tam boli zložené v prospech veriteľov obchodnej

spoločnosti správcom konkurznej podstaty a ktoré im neboli vyplatené. Nevyžiadanie listín priamo od sťažovateľa bolo odôvodnené obavou z ich znehodnotenia sťažovateľom, ktorý v iných trestných veciach s vyšetrovateľom nespôlupracuje.

3. Podľa zápisnice o vykonaní prehliadky vyšetrovateľ prehliadku začal 28. júna 2022 o 9.28 h a o 9.45 h sa do priestorov dostavil sťažovateľ, ktorému bol príkaz doručený o 9.30 h. Sťažovateľ po poučení vyšetrovateľovi uviedol, že koná nezákonne, a z priestorov odišiel o 10.00 h. Vyšetrovateľovi či už sťažovateľ alebo jeho príbuzní na výzvu nedali kľúče od skriň s listinami. Vyšetrovateľ následne privolať osoby, ktoré skrine otvorili a z nich sťažovateľovi odňal listiny.

4. Sťažovateľ 11. júla 2022 požiadal o preskúmanie postupu vyšetrovateľa pri vykonaní prehliadky. Prokurátorka okresnej prokuratúry reagovala upovedomením podľa § 210 Trestného poriadku, v ktorom dospela k záveru, že v postupe vyšetrovateľa nezistila nedostatky, a tým považuje jeho žiadosť za vybavenú. Na jednotlivé námietky sťažovateľa zdôraznila, že (i) nie je podstatné, či mu bol príkaz doručený v otvorenej alebo uzavretej obálke, (ii) po poučení a výzve na vydanie mu bolo umožnené zúčastniť sa prehliadky, pričom vydaniu listín zabránilo to, že nielen on, ale ani jeho príbuzní vyšetrovateľovi nedali kľúče od skriň s listinami, (iii) všetky tieto skutočnosti boli zaznamenané v zápisnici a sú v rozpore s jeho tvrdeniami, (iv) otvorené skrine boli zapečatené a nikto mu nezakázal do nich nahliadnuť.

III.

5. Sťažovateľ namieta, že v odôvodnení príkazu nie je opísaný skutok, ktorý mal byť údajne spáchaný, a uvádza sa tam len prijatie peňažných prostriedkov bez toho, aby bolo uvedené, z akého dôvodu je dané podozrenie zo spáchania obzvlášť závažného zločinu sprenevery, keď nie je uvedené, či sú peniaze na účte. Sťažovateľ uvádza, že je voči nemu vedených niekoľko trestných konaní a v trestnom konaní, v rámci ktorého bola prehliadka vykonaná, vystupuje ako podozrivý bez vznesenia obvinenia. Sťažovateľ tiež namieta, že vyšetrovateľ sa pri vydaní príkazu vôbec nezaoberal jeho povinnosťou notára a prekladateľa zachovávať mlčanlivosť a k prehliadke nepribral zástupcu notárskej komory, a napriek jeho výzvam, aby tak urobil, v prehliadke pokračoval. Podľa sťažovateľa listiny nebol povinný vydať, pretože sa na neho vzťahovala povinnosť mlčanlivosti.

6. Podľa sťažovateľa z odôvodnenia príkazu vyplýva, že jeho účelom bolo vydanie listín, ktoré sú dostupné na okresnom súde, na ktorom prebiehal konkurz obchodnej spoločnosti. Preto prehliadka ako zásah do jeho práv nebola nevyhnutná. Napokon namieta, že ho vyšetrovateľ nepoučil o možnosti dobrovoľne vydať listiny, neumožnil mu byť prítomný pri prehliadke od jej začiatku a zápisnica mu na jeho žiadosť z 30. júna 2022 bola doručená až 19. júla 2022.

IV.

7. Právomoc ústavného súdu rozhodovať o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy je založená na princípe subsidiarity. Podstata a účel princípu subsidiarity vychádza z toho, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti ultima ratio inštitucionálny mechanizmus, ktorý sa uplatní až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu (III. ÚS 149/04,

IV. ÚS 135/05, II. ÚS 156/09, I. ÚS 480/2013). Rovnako by opačný záver znamenal popretie významu podústavného práva pri ochrane základných práv.

8. Ochrana ústavnosti nemôže byť splnená len prijatím ústavy a vytvorením ústavného súdu. Je predovšetkým úlohou podústavného práva aplikovaného orgánmi verejnej moci. Podústavné právo vytvára nielen orgány verejnej moci s ich osobitými právomocami, ale aj množstvo hmotnoprávných a procesnoprávných konštrukcií a inštitútov, ktorých súhrn vytvára právne prostriedky na ochranu základných práv.

9. Čo sa týka príkazu vyšetrovateľa s prehliadkou priestorov sťažovateľov, takúto prehliadku podľa § 101 ods. 1 a 3 Trestného poriadku je v prípravnom konaní oprávnený nariadiť prokurátor alebo s jeho súhlasom vyšetrovateľ, a to odôvodneným písomným príkazom. Bez príkazu alebo bez súhlasu prokurátora môže vyšetrovateľ vykonať prehliadku iných priestorov, len ak príkaz alebo súhlas nemožno dosiahnuť vopred. Vo veci sťažovateľa došlo k vydaniu príkazu so súhlasom prokurátora. Nebyť súhlasu prokurátora, nebolo by možné pristúpiť k prehliadke priestorov sťažovateľa. Súhlas prokurátora je osobitný procesný nástroj kontroly, ktorý sa nevyhnutne spája s príkazom a bez ktorého prehliadku iných priestorov nemožno vykonať. Ak by prokurátor s príkazom na prehliadku iných priestorov nesúhlasil, nebolo by možné ju vykonať, a preto by ani samotným príkazom nedošlo k zásahu do práv sťažovateľa.

10. Príkaz vyšetrovateľa podliehal prieskumnej právomoci prokurátora pred jeho rozhodnutím o súhlase s príkazom. Táto právomoc prokurátora, ktorá slúži na ochranu základných práv osoby, u ktorej sa má prehliadka vykonať podľa § 132 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“), vylučuje právomoc ústavného súdu preskúmať len osamotený príkaz vyšetrovateľa, ktorý by bez súhlasu prokurátora nemohol byť právnym základom vykonania prehliadky. Možno preskúmať súhlas prokurátora, ktorého súčasťou je príkaz vyšetrovateľa, nielen samotný príkaz vyšetrovateľa. Preto bola ústavná sťažnosť v rozsahu proti príkazu vyšetrovateľa podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde odmietnutá.

11. Nemožno vylúčiť, že vyšetrovateľ namietaným postupom pri výkone prehliadky mohol zasiahnuť do práv sťažovateľa. Otázkou však je, či ústavný súd je jediným, prvým a posledným orgánom oprávneným rozhodovať o tom, či namietaným postupom v jeho skutkovo sporných a drobných nuansách došlo k porušeniu základných práv sťažovateľa. Postup vyšetrovateľa pri úkonoch podľa Trestného poriadku podlieha dozoru prokuratúry tak, ako to vyplýva z § 230 ods. 1 Trestného poriadku, podľa ktorého dozor nad dodržiavaním zákonnosti v prípravnom konaní vykonáva prokurátor. Dozor prokurátora v prípravnom konaní prebieha nielen z jeho úradnej moci, ale aj na základe osobitného návrhu tak, ako to vyplýva z § 210 Trestného poriadku, podľa ktorého obvinený, poškodený a zúčastnená osoba majú právo žiadať prokurátora, aby bol preskúmaný postup policajta, najmä aby boli odstránené prieťahy alebo iné nedostatky vo vyšetrovaní s tým, že prokurátor je povinný žiadosť preskúmať a o výsledku žiadateľa upovedomiť.

12. Preto je v právomoci prokurátora preskúmať akýkoľvek postup vyšetrovateľa v trestnom konaní a vyjadriť sa k tomu, či bol v súlade so zákonom, teda či ním došlo k porušeniu práv sťažovateľa. Sťažovateľovi boli odňaté listiny, a preto mu nič nebránilo v tom, aby sa porušenia svojich práv pri prehliadke domáhal postupom podľa § 210 Trestného poriadku. Toto právo aj využil,

pričom prokurátorka na jeho žiadosť reagovala Trestným poriadkom predpokladaným spôsobom, keď sa v upovedomení zaoberala všetkými jeho námietkami, s ktorými sa nestotožnila. Preto vo vzťahu k postupu vyšetrovateľa pri výkone prehliadky notárskeho úradu sťažovateľa nie je podľa § 132 ods. 1 zákona o ústavnom súde daná právomoc ústavného súdu a z toho dôvodu bola ústavná sťažnosť v rozsahu proti postupu vyšetrovateľa podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde odmietnutá.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 11. októbra 2022

Peter Straka
predseda senátu